

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

SPRÁVA

o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v stredných odborných školách a u zamestnávateľov, ktorí poskytovali odborné vzdelávanie a prípravu v systéme duálneho vzdelávania v školskom roku 2018/2019 v SR

Na zistenie stavu odstránenia nedostatkov sa uskutočnilo **64** následných inšpekcií v **55 stredných odborných školách (SOŠ)**, z nich bolo 46 štátnych, 8 súkromných a 1 cirkevná. Vyučovací jazyk slovenský malo 49 škôl, slovenský a maďarský 4 školy, 1 škola mala jazyk maďarský a 1 SOŠ slovenský a anglický. V školách bolo uplatnených **380** opatrení: 146 odporúčaní (akceptovaných 76,39 %) a 234 opatrení prijatých kontrolovaným subjektom alebo uložených ŠŠI (splnených bolo 89,38 % prijatých opatrení a 100 % uložených opatrení).

Následné inšpekcie sa vykonali aj u **12 zamestnávateľov** poskytujúcich odborné vzdelávanie a prípravu v systéme duálneho vzdelávania, pri ktorých bolo uplatnených **54** opatrení: 23 odporúčaní, z ktorých bolo 78,26 % akceptovaných; 31 opatrení prijatých zo strany kontrolovaných subjektov, ktoré boli všetky splnené.

Z celkového počtu inšpekcií (**76**) bolo 12 realizovaných po komplexných inšpekciách a 55 po tematických s rôznym predmetom kontroly. Opätovne po následnej inšpekcii sa vykonalo 9 inšpekcií.

Podľa závažnosti zistených nedostatkov Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) uplatnila **spolu 169** odporúčaní (SOŠ a zamestnávateľom), uložila **14** opatrení (SOŠ) a zo strany kontrolovaných subjektov (SOŠ a zamestnávateľov) bolo prijatých **251** opatrení na odstránenie nedostatkov.

Tabuľka 1 – Uplatnené opatrenia

Spolu	434					
z toho	odporúčania		opatrenia prijaté zo strany kontrolovaného subjektu		opatrenia uložené ŠŠI	
Počet	169		251		14	
z toho	akceptované		splnené		splnené	
	128	76,65 %	222	90,61 %	13	100,00 %
	neaktuálne		neaktuálne		neaktuálne	
	1	0,59 %	2	0,8 %	0	0 %
	nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť		nedá sa hodnotiť	
1	0,59 %	4	1,59 %	1	7,14 %	

Z celkového počtu uplatnených opatrení sa plnenie 6 nedalo hodnotiť¹ a 3 boli neaktuálne². Riaditelia škôl akceptovali termíny zasielania správ o prijatých opatreniach a o splnení uložených opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, avšak riaditeľovi jedného subjektu³ boli prijaté opatrenia na odstránenie nedostatkov vrátené na prepracovanie z dôvodu, že opatrenia neboli adekvátne závažnosti zistených nedostatkov, väčšina z nich bola všeobecná, bez uvedenia konkrétnych krokov na ich odstránenie a k niektorým zisteniam riaditeľ školy neprijal žiadne opatrenia (správa o prijatí opatrení bola doručená po stanovenom termíne).

¹ posudzuje sa v súvislosti s aktuálnymi zmenami vzniknutými v kontrolovanom subjekte, napr. nevydávanie rozhodnutí riaditeľa školy, neprijatie žiaka na štúdium formou prestupu, prijatie žiakov na štúdium v zmysle zámerov projektu zameraného na experimentálne overovanie, nezaraďovanie voliteľných predmetov do učebného plánu školy a pod.

² posudzuje sa v súvislosti so zmenou všeobecne záväzných právnych predpisov

³ Stredná odborná škola poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Zavarská 9, Trnava

Na výzvy na doplnenie a úpravu prijatých opatrení riaditeľ školy nereagoval. Správa o splnení uložených opatrení bola ŠŠI doručená po viacerých upozorneniach po stanovenom termíne a bolo v nej uvedené len konštatovanie, že jednotlivé opatrenia boli splnené. Nové vedenie školy sa zaoberalo plnením opatrení prijatých pôvodným vedením školy.

Nedostatky zistené pri inšpekciách v SOŠ

- pri ktorých boli uplatnené **odporúčania** (146) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:
 - **školského vzdelávacieho programu**
 - nezpracovanie jednotlivých tém a čiastkových kompetencií Národného štandardu finančnej gramotnosti
 - nezpracovanie cieľov a zámerov Národného akčného plánu prevencie obezity
 - **pedagogického riadenia školy**
 - neefektívny vnútorný systém kontroly a hodnotenia pedagogických zamestnancov a žiakov (nevykonávanie analýzy zistení, neprijímanie opatrení na odstránenie nedostatkov)
 - nerealizovanie kontroly výchovno-vzdelávacieho procesu so zameraním na rozvoj jednotlivých kompetencií žiakov (najmä kompetencií k celoživotnému učeniu – podnecovanie žiakov k sebahodnoteniu, rozvíjanie vyšších myšlienkových procesov)
 - neprijímanie účinných opatrení na zlepšenie výchovno-vzdelávacích výsledkov menej úspešných žiakov
 - nezriadenie predmetových komisií alebo ich nezriadenie podľa špecifického zamerania
 - neplnenie kontrolnej a vzdelávacej funkcie predmetových komisií
 - nerealizovanie procesov systematického sebahodnotenia v škole s cieľom zlepšenia kvality procesu výchovy a vzdelávania
 - nezapájanie členov žiackej školskej rady do riešenia problémov súvisiacich s výchovou a vzdelávaním
 - nekorektné vedenie pedagogickej dokumentácie
 - nevytvorenie podmienok pre vznik žiackej školskej rady
 - **podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia**
 - nevykonávanie pravidelného monitoringu zameraného na prevenciu a odhaľovanie negatívnych javov v správaní žiakov, nevyhodnocovanie jeho výsledkov a neprijímanie následných opatrení
- pri ktorých boli uplatnené **opatrenia** uložené ŠŠI (14), alebo prijaté vedúcimi pedagogickými zamestnancami (220) na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa:
 - **školského vzdelávacieho programu**
 - nevypracovanie učebných plánov v súlade s rámcovými učebnými plánmi a ich poznámkami (nedodržanie stanoveného minimálneho počtu vyučovacích hodín, nezaradenie predmetov do príslušnej vzdelávacej oblasti)
 - nevypracovanie učebných osnov predmetov najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom príslušného štátneho vzdelávacieho programu
 - neplnenie učebných osnov predmetu odborný výcvik
 - nevypracovanie vnútorného systému kontroly a hodnotenia žiakov
 - neprerokovanie školských vzdelávacích programov s príslušnými subjektmi koordinácie odborného vzdelávania a prípravy

- ***pedagogického riadenia školy***
 - nevydávanie rozhodnutí riaditeľa školy v súlade s jeho kompetenciami a právnym predpisom (o oslobodení žiaka od štúdia vyučovacieho predmetu, o povolení vykonať komisionálnu skúšku...)
 - nezabezpečenie vyučovania pedagogickými zamestnancami spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky
 - nezabezpečenie odbornosti vyučovania (teoretického vyučovania i praktickej prípravy) v 2-ročných učebných odboroch na elokovaných pracoviskách SOŠ
 - prekročenie určeného počtu žiakov na jedného učiteľa odbornej praxe/majstra odbornej výchovy
 - nevytvorenie podmienok pre vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami prostredníctvom individuálneho vzdelávacieho programu
 - nevypracovanie a neuzatváranie zmlúv o poskytovaní praktického vyučovania
 - nezabezpečenie organizácie kurzu na získanie nižšieho stredného vzdelania v súlade s právnymi predpismi (nezabezpečenie vykonania komisionálnych skúšok z jednotlivých vyučovacích predmetov)
 - nevedenie pedagogickej dokumentácie podľa vzorov schválených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR
 - prevádzkovanie elokovaného pracoviska SOŠ na území iného samosprávneho kraja
 - nedodržanie platného metodického pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl (nevykonávanie priebežnej klasifikácie žiakov, nevedenie evidencie o každom hodnotení žiaka, nepostačujúca frekvencia skúšania)
- ***zabezpečenia prijímacieho konania***
 - neurčenie kritérií na úspešné vykonanie skúšky
 - nezriadenie prijímacej komisie
 - neprerokovanie formy, obsahu a rozsahu prijímacej skúšky v pedagogickej rade
 - prijímanie žiakov do 1. ročníka vzdelávacieho programu stredného odborného vzdelávania bez získania nižšieho stredného vzdelania
 - povolenie prestupu žiakov z inej strednej školy bez vykonania rozdielových skúšok (v rámci skupiny študijných odborov, absolvovaním ktorých žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie)
 - neurčenie kritérií a formy prijímacej skúšky pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- ***priestorových a materiálno-technických podmienok***
 - nedodržanie normatívov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre vyučované učebné a študijné odbory
- ***podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia***
 - neprerokovanie školského poriadku v rade školy a pedagogickej rade
 - nevedenie všetkých podrobností v školskom poriadku v súlade s právnym predpisom – nerozpracovanie podmienok na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a ich ochrany pred sociálno-patologickými javmi, diskrimináciou a násilím
 - nezabezpečenie stanovenej organizácie vyučovania
 - nezabezpečenie informovaného súhlasu zákonných zástupcov nepľnoletých žiakov pre organizovaní mimoškolských aktivít
- ***pripravenosti a priebehu maturitných skúšok a záverečných skúšok***
 - menovanie do predmetových maturitných komisií pedagogických zamestnancov, ktorí nespĺňajú požadované kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov, z ktorých sa skúška konala
 - nevypracovanie maturitných tém v súlade s výkonovými štandardmi ŠVP
 - nedodržanie stanoveného počtu skúšajúcich v jednom dni

- nezabezpečenie sústavnej prítomnosti členov predmetovej maturitnej komisie v čase konania praktickej časti odbornej zložky maturitnej skúšky
- nepredloženie tém odbornej zložky maturitnej skúšky na posúdenie príslušnej stavovskej alebo profesijnej organizácii
- pri externej časti a písomnej forme internej časti maturitnej skúšky nedodržovanie pokynov Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania pre školských koordinátorov, predsedov školských a predmetových maturitných komisií, administrátorov a hodnotiteľov pri hodnotení úloh s krátkou odpoveďou

Nedostatky zistené pri inšpekciách u zamestnávateľov, ktorí poskytovali odborné vzdelávanie a prípravu v systéme duálneho vzdelávania, ku ktorým boli uplatnené

➤ **odporúčania** (23) týkajúce sa:

- neevidovania vykonávanej pracovnej činnosti v mesačnom výkaze praktického vyučovania žiaka
- nevypracovania preradovacích plánov žiakov
- nezosúladenia oblastí hodnotenia a klasifikácie zadefinovaných vo vnútornom poriadku s hodnotiacim listom žiaka

➤ **opatrenia** prijaté kontrolovanými subjektami (31) týkajúce sa:

- nezverejnenia oznámenia o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a praktickú prípravu v príslušnom odbore v systéme duálneho vzdelávania na webovom sídle zamestnávateľa
- nedodržovania normatífov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre vyučované odbory na pracovisku praktického vyučovania
- nezaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci žiakov (majster odbornej výchovy v priebehu vyučovacieho dňa niekoľkokrát opustil pracovisko a nechal žiakov bez dozoru, pridelil žiakov do výrobnjej prevádzky k iným zamestnancom zamestnávateľa, ktorí nespĺňali zákonom stanovené podmienky na činnosť inštruktora – nemali potvrdenie o absolvovaní prípravy inštruktora)
- nedodržanie počtu žiakov na jedného inštruktora na pracovisku praktického vyučovania
- nezabezpečenie vyučovania praktickej prípravy inštruktormi a majstrami odbornej výchovy spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady
- nevypracovania alebo nekompletnosti vnútorného poriadku pracoviska praktického vyučovania
- neuvádzania všetkých náležitostí alebo nesprávnych údajov v učebnej zmluve (napr. neuvedenie správnej formy praktického vyučovania, dátumu uzatvorenia učebnej zmluvy)

Zriaďovateľ kontrolovanej školy⁴ v Košickom kraji bol **upozornený** na skutočnosť, že subjekt realizoval výchovno-vzdelávaciu činnosť na elokovanom pracovisku (ktoré zároveň nebolo evidované v Registri škôl a školských zariadení) na území iného kraja (Prešovského) a že na inom elokovanom pracovisku vedenom v registri sa vzdelávanie neuskutočňovalo. Spätnú väzbu o riešení zistených nedostatkov zriaďovateľ školy zaslal ŠŠI v stanovenom termíne.

Hlavná školská inšpektorka podala Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR **návrh na vyradenie** Súkromnej strednej odbornej školy – Magán Szakközépiskola,

⁴ Stredná odborná škola technická, Kukučínova 23, Košice; zriaďovateľ: Košický samosprávny kraj

Trhovisko 776/1, Zlaté Klasy zo siete škôl a školských zariadení z dôvodu neuskutočňovania výchovy a vzdelávania podľa ŠVP a na jeho základe vydaného školského vzdelávacieho programu, nezabezpečenia odbornosti výchovy a vzdelávania vo viacerých študijných a učebných odboroch, nedodržania normatívu materiálno-technického a priestorového vybavenia a ďalších závažných porušení všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti výchovy a vzdelávania.

Iné zistenia

Zriaďovateľ⁵ 2 súkromných SOŠ (jedna v Trnavskom kraji⁶, druhá v Nitrianskom⁷) nerešpektoval minimálne 2 školské roky všeobecne záväzné nariadenia oboch samosprávnych krajov o tom, ako bude modelovaná sieť učebných a študijných odborov – nelegálne vzdelával žiakov prijatých do školy v Trnavskom kraji v škole v Nitrianskom kraji (žiakov v štatistickom výkaze viedla škola v Trnavskom kraji, ale reálne sa vzdelávali v škole v Nitrianskom kraji).

Tento istý zriaďovateľ vydal poverenie na výkon funkcie riaditeľky školy⁸ bez vyhlásenia výberového konania na obdobie dlhšie, ako stanovuje všeobecne záväzný právny predpis (01. 07. 2018 – 31. 08. 2019).

Závery

Akceptáciou odporúčaní (77 %), **splnením** prijatých (91 %) a uložených **opatrení** (100 %) boli vytvorené predpoklady na zlepšenie výchovno-vzdelávacej činnosti škôl i podmienok vykonávania praktickej prípravy žiakov v systéme duálneho vzdelávania. Školy zosúladiли svoje vzdelávacie programy so štátnymi vzdelávacími programami, čo vytvorilo predpoklady na poskytovanie štátom garantovaného obsahu vzdelávania. Realizovanie procesov systematického sebahodnotenia v škole, skvalitnenie vykonávania vnútornej kontroly vedúcimi pedagogickými zamestnancami s následným analyzovaním výsledkov kontroly a prijímaním opatrení na odstránenie zistených nedostatkov i zefektívnenie činnosti predmetových komisií by malo napomôcť k zvýšeniu úrovne vyučovacieho procesu v nadväznosti na rozvoj požadovaných kompetencií žiakov. Zamestnávateľia zverejnením oznamu o možnosti a podmienkach poskytovania vzdelávania v duálnom systéme zlepšili informovanosť žiakov a ich zákonných zástupcov, zabezpečením vyučovania majstrami odbornej výchovy a inštruktormi spĺňajúcimi kvalifikačné predpoklady i dodržaním počtu žiakov na jedného inštruktora vytvorili predpoklad odborného rastu žiakov v nadväznosti na profil absolventa.

Neakceptovanie uplatnených opatrení (15 %), ktoré sa týkali vnútorného systému kontroly a hodnotenia, zriadenia a práce predmetových komisií, požadovaných kvalifikačných predpokladov učiteľov, organizácie vyučovania, podnecovania žiakov k vytvoreniu žiackej školskej rady, systematického sebahodnotenia škôl, sledovania rozvíjania niektorých kompetencií žiakov, vypracovania preradovacieho plánu podľa prevádzkového poriadku pracoviska praktického vyučovania, majú pretrvávajúci nepriaznivý dopad na výchovno-vzdelávací proces v školách i na pracoviskách praktického vyučovania.

⁵ Ing. János Cservenka

⁶ Súkromná stredná odborná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiskola, Mostová 53

⁷ Súkromná stredná odborná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiskola, Hlavné námestie 35, Bátorove Kosihy

⁸ Súkromná stredná odborná škola s vyučovacím jazykom maďarským – Magán Szakközépiskola, Mostová 53

Odporúčania a podnety

Riaditeľom stredných odborných škôl

- realizovať systematické sebahodnotenie škôl a zaangažovať učiteľov do sebahodnotiacich procesov s cieľom zlepšenia kvality procesu výchovy a vzdelávania v škole
- zefektívniť vnútorný systém kontroly, prijímať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a sledovať ich plnenie
- skvalitniť činnosť predmetových komisií a využívať ich skúsenosti pri riadiacej činnosti
- zapájať členov žiackej školskej rady do riešenia problémov súvisiacich s výchovou a vzdelávaním

Zamestnávateľom

- zabezpečiť dostatočný počet kvalifikovaných inštruktorov/majstrov odbornej výchovy, pod vedením ktorých žiaci vykonávajú praktickú prípravu na pracovisku praktického vyučovania
- zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci žiakov
- vypracovať preraďovací plán žiakov podľa prevádzkového poriadku pracoviska praktického vyučovania s cieľom systematicky striedať žiakov medzi jednotlivými pracoviskami